

วารสารวิชาการ
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

บันทึกเสาร้าสาวเกาหลี

วรวรรณ บุญรัตน์

นักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

Journal of Humanities and Social Sciences

“ชีวิตถูกสร้างขึ้นจาก ‘ความสุขหนึ่งหมื่นครั้ง’
และ ‘ความทุกข์หนึ่งหมื่นครั้ง’ ”

บันทึกเศร้าสาวเกาหลี หนังสือความยาว 271 หน้า เขียนโดย เอลิซาเบท คิม แปลเป็นภาษาไทยโดย ปาริชาติ รัตนสีมา สำนักพิมพ์ สามสีเป็นผู้จัดพิมพ์ หนังสือเล่มนี้บอกเล่าชีวิตของเอลิซาเบท คิม ในช่วงเวลาที่ลูกครึ่งอเมริกัน - เกาหลี เป็นที่รังเกียจในสังคมเกาหลีและอเมริกา รังเกียจความเป็นลูกผสมที่ไม่อาจเป็นคนในประเทศใดประเทศหนึ่งได้อย่างเต็มภาคภูมิตั้งแต่รุ่นแม่ จนถึงรุ่นลูก

ในรุ่นแม่หรือที่ตัวละครเรียกว่าออมมาซึ่งเป็นแม่ของเอลิซาเบท คิม ชีวิตของออมมาผู้หญิงเกาหลีที่ต้องมีชีวิตอยู่เพื่อความสุขและความพึงพอใจของผู้ชายในครอบครัว การควรมีชีวิตอยู่ของเธอจึงขึ้นอยู่กับการตัดสินใจของผู้ชายผู้เป็นใหญ่ในครอบครัวได้แก่พ่อและพี่ชาย การทำให้ออมมาตายจึงไม่มีความผิดหรือบงกชโหดใดๆ ทางกฎหมาย แต่นับเป็นการกำจัดสิ่งผิดบาปไปจากครอบครัว

อย่างไรก็ตามการตายของออมมาอย่างโหดเหี้ยมและทรมาณ ได้ทิ้งรอยบาดแผลที่ร้าวลึกจนยากเยียวยาในจิตใจของลูกสาว ที่เห็นความตายของมารดาต่อหน้าต่อตา ก็ไม่อาจรื้อร้องเพื่อบรรเทาความเจ็บปวดนอกจากนั่งเฝ้าตามคำสั่งเสียของมารดา เพื่อโอกาสในการมีชีวิตรอด แต่เมื่อความอดทนถึงที่สุดแล้วเด็กหญิงก็ไม่อาจจะทนต่อความเจ็บปวดที่เกิดขึ้นได้ การรื้อร้องของเธอได้เปิดประตูพาเธอไปสู่การถูกทรมาณจากตาและลูกของเธอเอง

ฉันจำคนอื่น ๆ ในห้องได้เพียงตอนที่ฉันรู้สึกว่ามีมือหยาบ กระด้างมาคว้าตัวฉันไว้และตรึงตัวฉันไว้ที่พานบูชา...เขาเตือนเธอว่าฉันไม่มีค่าอะไรเลย ฉันไม่ใช่คน และไม่มีค่าควรให้รู้สึกสงสาร เขาก็กดฉันบนสะอาดของฉันออก เขาหยิบไม้ขีดไฟจากพ่นบูชา แล้วก็จุดไฟ เขาจับขาฉันกางแยกออก แล้วถือไฟจี้เข้าที่เนื้อตัวฉัน ความเจ็บปวดที่ได้รับรุนแรงมากเสียจนขจัดความคิดในสมองออกไปจนหมดสิ้น และไม่ทิ้งอะไรไว้เลย นอกจากประทัดไฟสีขาวในภาพที่ฉันเห็น (หน้า 22)

ชีวิตของผู้หญิงเกาหลีในวัยเยาว์อยู่ในวงจรของการกดขี่อย่างไม่รู้จักจบสิ้น เมื่อเติบโตมาในฐานะลูกสาวก็อยู่ในอำนาจของบิดาและพี่ชาย เมื่อเติบโตแต่งงานผู้หญิงก็ตกอยู่ภายใต้อำนาจของสามี ผู้หญิงเกาหลีดำเนินชีวิตอยู่ภายใต้ “กฎซิลโก เขียว หรือความชั่วร้าย 7 ประการ” ที่ผู้หญิงมีอาจจะละเมิดได้ไม่ว่าข้อใด ได้แก่ ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของญาติสามี ให้กำเนิดลูกชายไม่ได้ หย่อนสมรรถภาพทางเพศ อิจฉาริษยา เป็นตัวนำโรคที่ถ่ายทอดทางกรรมพันธุ์ พุดมาก ลักขโมย แต่ผู้ชายไม่มีกฎแบบนี้สักข้อเดียว” (หน้า 25)

เช่นเดียวกับชีวิตของออมมาที่อยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของพ่อและพี่ชาย เมื่อเธอตัดสินใจหนีออกจากบ้านเดินทางมารุ่งโรจน์เพื่อตามหาความฝันของตนเอง เธอจึงกลายเป็นหญิงไร้ค่า และยิ่งไร้ค่ามากขึ้นเมื่อเธอตั้งครรภ์ และให้กำเนิดลูกเลือดผสม ออมมายอมรับชะตากรรมที่เกิดขึ้นกับเธอด้วยความเชื่อว่าชีวิตถูกกำหนดไว้แล้วไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ ดังนั้นเมื่อเธอถูกตำว่าและขำขำปากก่อนหินใส่เธอและลูก เธอจึงไม่เคยตอบโต้และยอมรับชะตากรรมเหล่านั้น เพราะตระหนักถึงความไร้ค่าของ

บันทึกเศร้าสาวเกาหลี

ตนเองและลูกในสายตาของคนอื่นเป็นอย่างดี “ความสุขหนึ่งหมื่นครั้ง และความทุกข์หนึ่งหมื่นครั้ง” เป็นคำปลอบใจจากแม่ที่มีต่อลูกสาวตัวน้อยตลอดมา

“ในวัฒนธรรมของชาวเอเชียที่ถือเรื่องสายเลือดและเกียรติศักดิ์ว่าเป็นเรื่องสำคัญมาก ได้มีอคติต่อเด็กเลือดผสมมานานแล้ว ความภาคภูมิใจในเชื้อชาติของตนเป็นสิ่งที่ฝังรากลึก สำหรับประเทศเกาหลี ความรักในมรดกและขนบประเพณีของประเทศชาติอย่างเข้มข้นก็มีด้านมืดของความเกลียดชัง มอบให้อะไรก็ตามที่ทำให้มรดกที่ตกทอดกันมาต้องแปดเปื้อน” (หน้า 34) และสิ่งที่น่าอัปยศนั่นก็คือ ฮอนฮยอล ซึ่งเป็นคำเรียกเด็กลูกผสมเหล่านี้ ที่ชาวเกาหลีถือกันว่าตายเสียยังดีกว่าต้องเป็นคนจำพวกนี้

เมื่อออกมาตาย ป้าส่งอลิซาเบทมาอยู่ที่สถานเลี้ยงเด็กกำพร้า เมื่อมาถึงที่นั่นเธอไม่มีชื่อ ไม่รู้วันเดือนปีเกิดของตนเอง สิ่งต่างๆ นี้ยิ่งตอกย้ำให้เห็นถึงความแตกต่างระหว่างเธอกับชาวเกาหลีทั้งหลายที่ถือว่าวันเดือนปีเกิดเป็นเรื่องที่สำคัญมากของพวกเขา

สถานเลี้ยงเด็กกำพร้าเป็นประตุนำเธอไปสู่โอกาสเดินทางไปสู่สหรัฐอเมริกาบ้านเกิดของพ่อ โดยเธอได้รับการอุปการะจากครอบครัวชาวอเมริกัน ยิ่งเป็นการตอกย้ำให้เห็นว่าไม่ว่าอยู่ที่บ้านพ่อหรือบ้านแม่ สำหรับเด็กเลือดผสมเหล่านี้ไม่ได้รับการยอมรับในความเป็นคนเท่าเทียมกับคนที่มีสายเลือดเดียวแต่อย่างใด การได้รับการดูแลจากคนในครอบครัวที่อุปการะ เพื่อนสมัยเรียน สมัยทำงาน และการปฏิบัติกับเธอราวกับไม่ใช่คน เมื่อถูกข่มขืน ก็ยิ่งเป็นการตอกหมุดแห่งความเจ็บปวดของเธอให้เด่นชัดจนนำไปสู่การตัดสินใจที่จะจบชีวิตลง

อย่างไรก็ตามความรักของลูกสาวก็ช่วยให้เธอเข้มแข็งขึ้น รวมถึงหลักธรรมพุทธศาสนาที่ทำให้เธอเข้าใจชีวิตมากขึ้น จนสามารถผ่านวิกฤติเหล่านั้นมาได้ เธอกลับมาใช้ชีวิตอย่างคนทั่วไปอีกครั้งทำงานเป็นพนักงานสื่อพิมพ์ในแคลิฟอร์เนีย

เมื่ออ่านหนังสือจบจะเห็นได้ว่า ชีวิตของอลิซาเบทขมขื่นยิ่งนัก แต่ในทางกลับกันน้ำเสียงของเรื่องเล่าไม่ได้ตีโพยตีพายกับชะตากรรมที่ต้องประสบ หรือมีความสงสารกับสิ่งที่ตนได้รับแต่อย่างใด น้ำเสียงของเรื่องเล่าเป็นการเล่าที่ถ่ายทอดเรื่องราวให้ผู้อ่านรับรู้ในฐานะที่เป็นชีวิตของผู้หญิงคนหนึ่งว่าต้องเผชิญกับอะไรมาบ้างในลักษณะที่เข้าใจและยอมรับในสิ่งที่เกิดขึ้น และพยายามหาทางออกที่จะก้าวผ่านมันไปอย่างเข้าใจ เช่นเดียวกับที่เขียนในบทส่งท้ายว่า

เด็กผู้หญิงคนที่อยู่ข้างนอกภักตาคานั้นคงไม่รู้ว่่า ฉันรู้สึก
 ลึกซึ่งเพียงใดกับท่าทางสุภาพอย่างง่าย ๆ ที่เธอแสดงต่อฉัน
 ในวัฒนธรรมของชาวเกาหลี การโค้งคำนับคือทุกสิ่งทุกอย่าง
 คนที่มีความสำคัญน้อยกว่าจะเป็นฝ่ายโค้งคำนับให้ก่อน เพื่อ
 แสดงถึงการเคารพให้เกียรติ ยิ่งเคารพมากก็ยิ่งโค้งต่ำลงมากขึ้น
 เท่านั้น ในชีวิตฉันไม่มีไม่เคยมีใครโค้งคำนับให้ฉันเลยสักคน
 นอกจากแม่ของฉัน ฉันโค้งคำนับให้เด็กคนนั้นเหมือนกับที่ฉันเคย
 โค้งคำนับให้ออมมานานับครั้งไม่ถ้วน แล้วฉันรู้สึกตันตันไปด้วย
 คลื่นของความรักและความทุกข์ระทมใจ

บันทึกเศร้าสาวเกาหลี

ออมมาเคยเชื่อว่าทุกสิ่งทุกอย่างล้วนเกิดขึ้นได้ ท่านเชื่อว่า
สักวันหนึ่งฉันจะกลายเป็นคนคนหนึ่ง ผู้คนจะยิ้มให้แก่ฉัน ใค้ง
ค่านับให้ฉัน และมองเข้าไปในดวงตาของฉัน ออมมาเชื่อว่าสัก
วันหนึ่งชีวิตลูกของท่านจะมีคุณค่าขึ้นมาได้
ตอนนี้ลูกของท่านก็เชื่อแบบนั้นด้วยเช่นเดียวกัน (บทส่งท้าย)

บทส่งท้ายทำให้เห็นว่า 'ความสุขหนึ่งหมื่นครั้ง' ได้เดินทางมาถึง
เธอแล้ว เมื่อ "ฮอนฮยอล" ที่ไม่มีตัวตน และไม่เคยได้รับการยอมรับจาก
คนเกาหลี กำลังได้รับการใค้งค่านับจากคนเกาหลีแล้ว ความอึดอิมใจ
ที่เกิดแก่เธอ ยิ่งทำให้เห็นว่าเธอโหยหาการยอมรับจากคนเกาหลีมากมาย
เพียงใด

หนังสือเรื่องนี้จึงไม่ใช่แค่บันทึกเรื่องเศร้าของสาวเกาหลี แต่เป็น
คำเรียกร้องให้หันมามองและยอมรับความแตกต่างของผู้คนบนโลกนี้
อย่างให้เกียรติแก่กัน

เอกสารอ้างอิง

เอลิซาเบท คิม. 2546. บันทึกเศร้าสาวเกาหลี. แปลจาก Ten Thousand
Sorrows. แปลโดย ปาริชาติ รัตนสีมา. กรุงเทพฯ : สามสี.